

SVOBODNA SLOVENIJA

LETO (AÑO) XLV (39)

Štev. (No.) 6

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

6. februarja 1986

Akcija mladih

Mladini posveča človeška družba veliko pozornost. Vskovrstne organizacije in društva se sklicujejo nanjo in so ponosne, če imajo med svojimi člani mlade ljudi.

Se pa zgodi, da je prisotnost mladine le vaba ali tudi le formalnost, saj ne eni ne drugi nimajo posebnega zanimanja delovati v prid organizacije ali družbe. Le demagogija in koristolovstvo.

Po vsakdanjih vtisih sodeč je mladina pripravljena uporabiti čas in sile bolj za zabavo ali pohajštvo, kot pa da resno pripravo na bodočnost združi z zdravo rekreacijo.

In vendar ni mogoče zanikati dejstva, da obstaja mladina z voljo do dela, do napredka, ki živi in se trudi za doseg tega, v kar je prepričana. Ne mislim tukaj na posameznike, bele vrane, ampak na skupine, ki sestavljajo predstražo vojske mladih.

Naša skupnost v Argentini ima tudi take in podobne sestavne dele. Ima navdušene mlade moči, ki se izživljajo za svoje sovornike, rojake in bližnje v svojem življenjskem okolju — pa žal tudi one druge. Hotel bi se ustaviti pri prvih, katerih del se je odločil, da proti koncu lanskega leta izvede široko akcijo po ulicah Buenos Airesa, s katero so hoteli opozoriti na posledice komunistične revolucije v Sloveniji ob koncu svetovne vojne.

Je to zanimiv (in razveseljujoč) pojav, ki smo ga dolgo pogrešali. Tiste mlade zagnanosti in — zdrave predznosti. Zgledalo je, kot bi mladi Slovenci v Argentini ne imeli toliko življenja v sebi, da bi znali sami stopiti v borbo, kot so to naredili njih predniki pred več kot 40. leti. In vendar so! Peščica fantov je hotela sama tudi nekaj narediti, nekaj njej lastnega, vidnega, udarniškega, ki bi pokazala drugim, da je res živa in se zaveda svoje moči. Predstavljam si, da se bo de-

lokrog v bodočih sunkih odprl na široko in zajel še več fantov in deklet pri širjenju poznanja slovenske problematike v neslovenskem okolju.

Ta podvig je tudi znak, da sedanjí trud, vložen v slovenske šole, srednješolske in visokošolske tečaje, mladinske sestanke, časniško dejavnost, — ni bil zaman. Če tega ne bi bilo, tudi takih in podobnih vidnih akcij ne bi zasledili. Torej pripade del zaslug tudi onim, ki se zavedajo, da šole in tečaji niso samo za to, da se mladi srečujejo, spoznavajo in povesešijo, ampak da dobijo vpogled v vrednote, ki so jih Slovenci prinesli s seboj in ki jih je danes v Sloveniji včasih na prvi pogled težko zaslediti, saj so načrtno zamorjene in odstranjene iz vidnega življenja.

Po drugi strani pa nam tovrstno delovanje ne sme zastreti pogleda na manj vidne, pa prav tako potrebne dele našega skupnega življenja, ki skrito, vendar nenehno ustvarjajo potrebne temelje za taka udejstvovanja. Brez njih je vsako agitiranje prazno, puhlo; je le farsada, za katero se skriva le sla po pustolovščinah. Ker pustolovski del takih podvigov sme biti le začimba, ki izboljša že itak dobro, zdravo jed.

Ko sami pa tudi drugod po svetu opazujemo razvoj skupnosti v Argentini, če je slovenstvo še dovolj zasidrano; ko se eni sprašujejo, ali bo organizirana slovenska skupnost izumrla v desetih, dvajsetih ali tridesetih letih; ko drugi delajo in se trudijo, da bi vrednote, ki jih slovenski narod premore, ohranili in posredovali drugim ne glede na to, koliko časa bo živ slovenski duh, ampak zaradi vrednot samih — bomo morali med različne dejavnike in pokazatelje uvrstiti tudi tega, ki ga s ponosom in veseljem uvrstimo k aktivom lanskega leta bilance našega življenja.

Gregor Batagelj

Sporočilo iz domovine

Jugoslavija je pod enostransko in diktatorsko vladavino komunistov, vsak dan v hujši politični, gospodarski in kulturni krizi. Kriza je torej vsestranska in popolna in take ocene ne podajajo samo ljudje na cesti, delavci v tovarnah, kmetje na kmetijah, profesorji in vzgojitelji po šolah, mladi, ki so brez perspektiv, ampak celo nešteti komunisti, borci ter bivši oblastniki sami. Življenje v vsakodnevni praksi potrjuje, da se politična in gospodarska kriza iz dneva v dan bolj pogloblja, uresničujejo pa se napovedi neorganizirane opozicije doma in aktivno delujoče v inozemstvu, da prav ta komunistična Jugoslavija, ki je potepala svobodo, demokracijo in človečanske pravice, da prav ta Jugoslavija, ki gradi boljši in pravičnejši družbeni red na nasilnem marksizmu in leninizmu, se vse bolj in bolj približuje gospodarskemu, političnemu in kulturnemu polomu. In v tem trenutku in času, ko gospodarska in politična kriza že načinja odnose življenja med ljudmi, načinja tudi že same odnose med samimi komunisti in republikami. Namesto bratstva in enotnosti, ki naj bi povezovala jugoslovanske republike, stopajo v ospredje hudi politični in gospodarski spori, nasprotja in sovraštva. Bolj razvite in bogatejše republike, ki dajejo drugim velikansko gospodarsko pomoč, se vse bolj in bolj zavedajo, da dajejo preveč in da zato še same siromašijo, tiste pa, ki brez dela to pomoč prejema, pa so vse bolj in bolj prepričane, da je pomoč premajhna. To pa povzroča take napetosti in nesporazume kot nekoč v stari Jugoslaviji.

Da je Jugoslavija po programu vladanja komunistov v resni politični, gospodarski in kulturni krizi, ki lahko že jutri postane katastrofalna, letošnja jesen to samo potrjuje. Podjetja so v vse hujši gospodarski krizi, brez denarja, proizvodnja pada, izvoz stagnira, neštete tovarne se zapirajo, delavci niso stimulirani za boljše delo, prekinitev dela, ki so po svoji vsebini stavke, pa so iz dneva v dan številnejše. Vse to spremljajo slovenski kulturniki s protestno literaturo, gledališko umetnostjo, glasbo in podobno. Če je nekoč literatura po kritičnem ocenjevanju življenja in družbenih razmer nakazovala izhoda v družbi, tega naša literatura ne sme, če pa to stori, je že v prepovedi in zaplembi, avtorji pa v pregonih in vrženi v kazenski procese.

Vse te krize v gospodarskem in političnem življenju se izražajo v podivjani inflaciji, ki je preseгла 100%.

Po ulicah, tovarnah, trgovinah in šolah je čuti vsak dan večjo napetost in nezadovoljstva. Kakšna je bila napetost med mladimi in policijo pred dnevi, ko je policija sredi Ljubljane zaplenila revijo Mladina, ki je objavila članke o kazenskih procesih tistih, ki so se v literaturi ali na drug način uprli načinu totalitarnega in neodgovornega komunističnega vladanja! Samo številnim policajem je uspelo zlomiti uporno in ogorčeno mladino, sicer bi prišlo do fizičnega obračunavanja.

Gospodarska kriza je postala tako huda, da je kljub temu, da imajo v Jugoslaviji komunisti popolno oblast, njih prisilila, da so morali

MARKO KREMŽAR

Stična točka

Malokdaj srečamo v političnem tisku, ki izhaja v domovini, razmišljanja, s katerimi bi mogli soglašati. Včasih naletimo sicer na resnična iskanja izhoda iz slepe ulice, štiri desetletja po tem, ko je komunistična partija naš narod vanjo zavedla. Ker pa navadno celo taka dobronamerna razpravljanja temelje na dogmatičnih postavkah marksizma in na zgodovinskih potvorbah domačega totalitarizma, ni mogoče zlepa najti v njih skupne točke, ki je potrebna za odkrit razgovor med rojaki, kar je brez dvoma škoda.

Toliko bolj razveseli branje eseja, ki ga je v Novi reviji (39/40) napisal France Bučar pod naslovom „Federacija ali konfederacija“. Med vrsto sorodnih pogledov naletimo na naslednjo misel: „Pravica posameznih narodov do lastne državnosti, do samostojnosti in odločanju o lastnih zadevah, ni kvalitativno nič drugega kot pravica slehernega posameznika, da sam odloča o svojih zadevah, da je gospodar svoje lastne osebnosti... Če tej izvorni človekovi pravici, dejansko neodtujljivi, rečemo samoupravna pravica, sledi, da vsa samouprava izvira iz posameznika, vse širše družbene skupnosti, z nacionalno vred, pa predstavljajo samo obliko uresničevanja te izvorne pravice posameznika. Nihče tedaj nima pravice, da bi od zunaj posegal vanjo, pa naj gre za osebnostno ali nacionalno raven.“ (str. 880)

V tem odstavku postavi avtor osnovno načelo, ki je brez dvoma globoka stična točka nad vsemi svobodoljubnimi slovenskimi rojaki. Spoštovanje človekove osebe, njegove pravice do svobodnega odločanja o svojem načinu življenja, do razvijanja narodovih posebnosti, koristi in državnosti, je izhodišče za vsako pravo demokratičnost. Poudarek je na „pravici“ demokratičnosti, katera izvira iz „pravice posameznika“, v nasprotju z „demokratičnim centralizmom“ kjer je „vsaka nižja stopnja v hierarhiji samo izvršilni organ višje stopnje.“ (str.

881), kakor ugotavlja tudi France Bučar.

***

Če hočemo gledati v slovensko bodočnost skupno, čeprav morda pod različnimi vidiki, potrebujemo vsaj skupno izhodišče. Le tako moremo ljudje, ki spoštujemo drug drugega, svobodno, vzajemno iskati načine za obrambo in razvoj skupnih koristi.

Rešitve za bodočnost ni iskati v različnih „rehabilitacijah“ dvomljive vrednosti, s katerimi bi nekateri med sedanjimi oblastniki v domovini bili pripravljeno potegniti črto čez del slovenske zgodovine. Prav kakor namreč ni bilo legitimno njihovo jemanje življenj in dobrega imena med in po revoluciji, tudi samovoljne rehabilitacije le nekaterih mrtvih nasprotnikov, niso izraz pravice. Bilo bi več kot cinično, da bi z „rehabilitacijo“ svojih nekdanjih žrtev zdaj podaljševali trajanje svoje totalitarne oblasti. Niso bili in niso gospodarji nad resnico, pa tudi nad svobodnimi odločitvami slovenskih rodoljubov ne.

Dovolj je, da se med Slovence vrne spoštovanje do človeka, do njegove enkratnosti in različnosti ter da je to spoštovanje zakonito zagotovljeno.

Tedaj bodo nepristranski zgodovinarji poiskali drobce razdrobljene resnice ter odkrili pravičnejše poglede na našo polpreteklost, ne ker bi jim to „dovolili“, marveč ker bodo, enako kot vsi rojaki, mogli neovirano slediti glasu svoje vesti. Ne odločitve oblastnikov, temveč resnica je tista, ki daje vsakemu čast in priznanje, kakor mu pripada.

Prav ta pot zakonitega spoštovanja posameznika in njegove svobode pri iskanju resnice pa bo privedla končno do moralne obnove v narodu. Bučar ugotavlja, da je „moralni razkroj... temeljni vzrok eksistenčne krize sleherne organizacije, sleherne družbe.“ (str. 879/880) Potemtakem drži tudi obratno, da vodi pot iz sedanjega družbenega razkroja je preko moralne obnove. „Reforma torej ni,“ kakor pravi

isti pisec na drugem mestu, „v spremembah institucionalnih oblik političnega sistema, ampak v reviziji komponentov, ki vodijo do takih institucionalnih oblik.“ (str. 880) Treba se je vrniti k temeljem in k vzrokom, če hočemo videti dalj kakor do prvega ovinka na serpentinasti cesti.

***

Zanimivo je, da se spremeni celo vsebina zlorabljenega izraza „samouprava“ pod vidikom Bučarjevih razmišljanj. Če rečemo namreč, da je „samouprava pravica slehernega posameznika“ do samoodločanja, ga ni demokratska, ki bi mogel ugovarjati takemu načelu samoupravljanja.

Nasprotje med leninizmom, ki je „doktrina izrazitega političnega elitizma“ (str. 880) in med samoupravljanjem, katero naj bi temeljilo na „različnih idealih, različnih vizijah, različnih ocenah...“ (str. 880), je bilo iz prekoceanske daljave vidno od prvih početkov. Brez „pluralizma ni samoupravljanja“, ugotavlja zdaj tudi avtor in s tem potrdi, da je samouprava v domovini zaenkrat le eden od tolikih družbenih mitov.

V primeru pa, da se odgovorni činitelji v slovenski republiki prično ravnanje po definiciji, ki jo daje „samoupravni“ avtor „Federacije in konfederacije“, more dobiti pojem vsebine, ki je do sedaj nima niti v praksi niti v uradni teoriji. S tem pa bi bil storjen korak iz stične točke v resnično novo in upanja polno smer.

Res je, nihče nima pravice, da bi od zunaj posegal v odločitve posameznika in naroda. S to trditvijo sta zavržena tako ideološki totalitarizem kakor državni centralizem. Narod kakor posameznik, skupnost kakor človek naj odloča o svoji usodi suvereno, kar pomeni, naj stoji na svojih nogah, naj bo samostojen. Le tako bo mogel biti resnično solidaren, to je vzajemno z drugimi skupnostmi in osebami.

Pravica do samostojnih odločitev seveda ne pomeni, da bi bile vse odločitve enako dobre. Vendar pravica do svobodne odločitve, to je do edine resnične odločitve, je celo pred moralno ali uspešnostjo kvalifikacijo odločitve same, kakor nas uče prve strani Geneze.

Svoboden človek je odgovoren za svoje odločitve in dejanja prav zato, ker je svoboden. Med rastočo neodgovornostjo in vedno večjim pomanjkanjem smisla za vrednoto svobode, je vzročna zveza. Ker vedno večja centralizacija odločitev pomeni rastoče odvzemanje svobode, je z njo povezana neodgovornost, ali kakor pravi Bučar: „Ni samo naključje, da so zahteve po centralizaciji usmerjene izrazito proti samoupravljanju...“ (str. 882)... katero bi v „določeni meri lahko poistovetili z demokracijo.“ (str. 883)

***

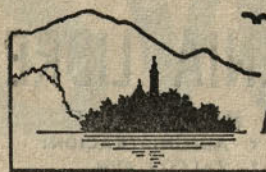
Če sprejmemo za svoj narod načelo demokratičnega sožitja, postane jasno, da je obstoj totalitarne komunistične stranke s tem načelom v popolnem nasprotju.

„Obstoj samoupravljanja... in usmerjevanje družbe prek avantgardistične stranke... predstavlja položaj, ki je v osnovi protisloven.“ (str. 882) V takem položaju, ugotavlja Bučar, „ni pogojev za uveljavljanje pravnega reda“. Kadar namreč „manipulacija“ nadomesti sprejeta pravila, postane zakonitost utvara. To pa se nujno dogaja v državi, kjer vlada sistem „avantgardizma“, v katerem „elita“ vodi in ji množica brezpravno sledi.

Jasno je, da brez pravnega reda ni skladnega družbenega napredka. (Nad. na 2. str.)

Matjaž

NOVICE IZ SLOVENIJE

LJUBLJANA — V Prešernovi dvorani SAZU (Slovenske akademije znanosti in umetnosti) se je končala razstava, ki je predstavila rezultate petih delovnih let, posvečenih naravni in kulturni dediščini. Ob prehodu iz enega srednjeevropskega obdobja v drugo, je znanstvenoraziskovalni center ponudil javnosti vpogled del tistega, kar je bilo med leti 1981 in 1985 napisanega in objavljenega. Ves center SAZU šteje danes 113 zaposlenih v dvanajstih inštitutih. Najbolj znano delo v okviru projekta Naravna in kulturna dediščina slovenskega naroda je verjetno Slovar slovenskega knjižnega jezika, ki šteje zdaj že štiri knjige, peta in zadnja pa mora iziti leta 1990. V bližnji prihodnosti bo izšel zadnji zvezek Slovenskega biografskega leksikona; ker pa so prvi zvezki, natisnjeni že davno pred drugo svetovno vojno, prava zbirateljska redkost, bo veliko dela terjala tudi obnova zvezkov z začetka abecede. Literarnega leksikona izidejo povprečno trije tematski zvezki na leto. Poleg tega pa je treba še omeniti vrsto zgodovinskih, umetnostnozgodovinskih, geografskih, arheoloških del ter množice kartotek (kartoteka slovenskih priimkov obsega 390.000 listkov).

LJUBLJANA — Formanov „Amadeus“ je privabil veliko gledalcev. P. Barbarič, kritik ljubljanskega Dela pravi, da je nastala prava „ljubljska histrija“, ko ocenjuje ta film. Imenuje ga „rokoko-rock'n'roll musical“, o Formanu pa pravi, da ve precej več o Johnu Lennonu in The Rolling Stonesih kot pa o Mozartu.

LJUBLJANA — Na Kogojevih dnevih so zdravniki obravnavali stanje preprečevanja dermatoloških bolezni. Ugotovili so, da sta še precej pogosti garševost in ušivost, pa tudi piki klopotov in drugih „živalic“. O zdravljenju luskavice so dejali, da je zelo priporočljivo pa malo izrabljeno klimatsko zdravljenje.

DUBROVNIK — Flavtistka Irena Grafenauer je dobila nagrado Orlando, ki jo na dubrovniških poletnih igrah podeljuje časopis Izbor in bila proglašena za glasbenico leta 1985. Irena je proti koncu leta nastopala še na šestih koncertih v Nemčiji in Avstriji, letos pa bo gostovala v Avstraliji, Japonski in ZDA. V Veliki Britaniji bo snemala ploščo z Mozartovimi koncerti.

LJUBLJANA — Pojavili so se novi bankovci za 5.000 din. Na eni strani imajo motiv mesta Jajca, na drugi pa podoba diktatorja Tita. Oba motiva so zbirali razni likovni ustvarjalci in člani „odbora za varovanje (!) podobe pokojnega predsednika Josipa Broza—Tita“. In rezultat? Na nekaterih bankovcih je napačno navedena letnica smrti 1930 (mesto 1980)! Škoda, da to ni bilo res!

LJUBLJANA — Telefonskih priključkov je prišlo leta 1945 0,5 na 100 prebivalcev; leta 1965 jih je bilo 1,5; konec leta 1985 14 proti 100. Vendar pa v primerjavi z drugimi državami zahodne Evrope položaj ni rožnat: 14 priključkov na 100 prebivalcev je imela Švedska že leta 1940, Švica 1950, Belgija 1965, ZRN in Italija 1970. Skratka; zamuda z zahodno Evropo znaša danes petindvajset let.

LJUBLJANA — Peter Kocjančič, nestor slovenske umetniške fotografije, je praznoval 90 let življenja. Ob tej priliki je dobil vrsto voščil, med njimi zlato Puharjevo plaketo, ki mu jo je podelila Foto-kino zveza Slovenije.

POSTOJNA — Edina gozdarska šola v Sloveniji ima okoli 300 dijakov. Uspesabljajo jih kot gozdarje in gozdarske tehnike; poleg tega je še 400 tečajnikov za različna opravila. Kljub temu število ne pokriva domačih potreb, pa še predmetne učitelje za to šolo je težko dobiti.

ARJA VAS — Edamski sir so začeli izdelovati v mlekarni Hmezad. Rezultat se je pokazal po treh letih dela in priprav. Je zelo blag, rumene barve in ima v prerezu 10—15 luknjic grahove velikosti. S tem postane enakovreden edamcu iz Edama na Nizozemskem. V februarju bodo pa začeli s pikantnim kajžarskim sirom, s čimer bo — skupaj z drugimi siri — mlekarina proizvajala 1.500 ton sira letno in stopila na prvo

mesto med proizvajalci sirov v Sloveniji.

LJUBLJANA — Tamburaši so se zbrali na svojem 6. srečanju. 195 jih je bilo v 11 ansamblih in so igrali vsakovrstne skladbe. Pri razgovorih so se tudi dotaknili problema novih del, ki jih je zelo malo.

ŠENTJERNEJ — Ostanke treh starih cerkva so odkrili v ladji stare baročne cerkve sv. Jerneja. Dve sta romanski iz 12. in 13. stoletja, tretja je stara gotska. Prvi sta prava redkost na Slovenskem. Pri izkopavanju so našli 60 skeletov, tri srednjeveške novčiče in pasno sponko.

LJUBLJANA — Slovenija je v 11. mesecih lanskega leta izvozila za 5 % več kot uvozila, medtem ko je vsa Jugoslavija v istem obdobju izvozila 14,5% manj kot uvozila.

BENICA — Nov rudnik rjavega premoga naj bi že letos dal okoli deset tisoč ton. Rudnik bo imel zaenkrat dva poševna vpadnika, ki bosta peljala do približno 80 metrov globine.

MARIBOR — 200 esperantistov se je zbralo na Zboru esperantskih društev Slovenije in proslavilo mednarodni dan tega jezika.

LJUBLJANA — Dimnikarjev primanjkuje; za skrb 9. občin jih je le 72. Ker so se kuriva podražila in so ljudje segali po manj „čistih“ gorivih, so tudi dimniki bolj umazani. Pri rednih pregledih so ugotovili, da je večina dimnikov nepravilno priključenih ali pa niso primerni za določeno kurjavo. Posebej so opozorili na vnetljiva podstrešja kjer se valja stara šara.

UMRLI SO OD 21. DO 26. DECEMBRA.

LJUBLJANA — Anton Pajk; Urška Pintar roj. Mavec; Jožefa Stopar roj. Turčinovič, 94; Ivan Seunig; Leopold Štefanič; Angela Rakoš roj. Ilijaš; Jože Slapar; Viki Brinovec roj. Janžek; Srečko Mlakar; Ivanka Terlep roj. Kemperle; Janez Bučan, 62; Stanko Poglajen; inž. Dušan Kranjc; Franc Šebenik, 91; Ivana Slezko roj. Koclar, 82; Mirko Kranjc; Dušan Šmid; Vladislav Gruden; Berta Pleško roj. Oset; Vilibald Barl.

RAZNI KRAJI — Slavko Dolinar, Zagorje ob Savi; Marija Stržinar roj. Cerk, Gradišče; Marija Pečarič roj. Valentič, 86, Škofije; Mili Martun roj. Pešl, Trbovlje; Ivka Ivanjko roj. Šparovec, Pregrada; Stane Janež, Piran; Matija Ule, Cerkljica; Frančiška Sirnik (s. Rajmunda), iz Miren pri Novi Gorici; Ivan Teichmeister, Razborje; Ivan Gorican, Tržič; Ciril Bevk, Cerkljica; Marica Lavrinec, Škofja Loka; Jelka Peer roj. Pečovnik, Žalec; Janez Zagar, Ig; Marija Čebular, 80, Svalje; Marija Dekdeva roj. Gröbner, 93, Postojna; Terezija Papež; Franc Korenčan, Kranj; Peter Vrtovšek, Sevnica; Terezija Poljšak roj. Vitežnik, 77, Ajdovščina; Stane Lovšin, Hrovača; Janez Mihelič st., Gorenji Lazi; Anton Korenec, 84, Blejska Dobrava; Milan Pagon st., 52, Naklo; Anica Znidarčič roj. Arčon, Renče; Bogomil Biteznič, Koper; France Volk, Logatec; Ivanka Delakorda-Pleterski, Žalec; Alojz Menhart, 90, Celje; Jože Anderlič, Šentrupert; Janko Kastelic-Kos, Novo mesto; Stefka Zore, Celje; Ivana Krevs (Kovačeva mama), Sela pri Šumberku; Marjan Zlobed, Sežana; Franc Koritnik, 74, Krško; Edvard Jelovšek, Laško; Helena Molinaro roj. Adamič, Lipica; Martin Zaman, 70, Krmelj; Franc Kavčič, 79, Kamnik.

SLOVENC V ARGENTINI

SLOVENSKI DOM SAN MARTIN

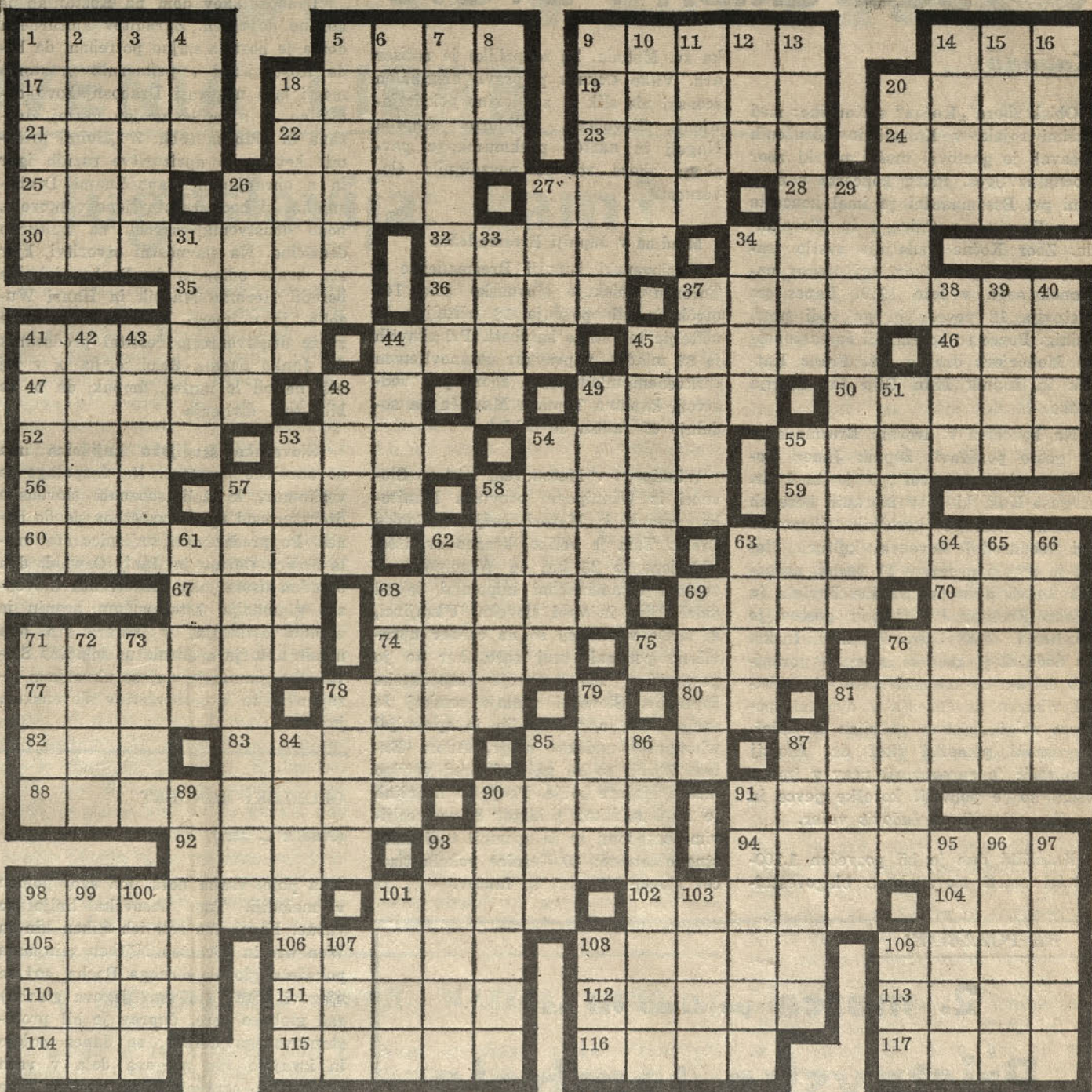
70 LETNICA STANKA MARINČKA

Kadar človek prekorači 70. leto, je skrajni čas, da se ozre nazaj na pot, ki jo je v življenju prehodil, da jo izmeri in da se vpraša, kaj je sejal in kaj žel, kam je bil namenjen in kam je prišel.

V teh dneh po loških planotah razsajajo strupene burje, ki se trdo zaganjajo v zemljo in gozdove. Na tej zemlji žive kmetje, trdi kmetje, ki negujejo to zemljo, da iz nje vzraste cvetje in upanje. Njihovi otroci so vsajeni v to zemljo, rastejo iz nje v košata drevesa, ki človeka prevzamejo. Če je danes tam še tako, ne vem,

Počitniška križanka

Sestavil: S. J.

VODORAVNO: 1) Razvneto govorjenje, ropot. 5) V veliki meri. 9) Gostejša mešanica, ki se strdi, ko je zlita na neko jed. 14) Pravoslavni duhovnik. 17) Spaja kovine. 18) Moško ime. 19) Skladba za dva glasova (množina). 20) Dekle, devica. 21) Zavetišče, zatočišče. 22) Uporablja namesto vikanja obliki tretje osebe v množini. 23) Časovni razpored. 24) Moško ime. 25) Polet, omejeno letenje. 26) Gnetljiva usedlina. 27) Žara, volilni zabojek. 28) Brez težav, z lahkoto. 30) S prestavitvijo črk nastala nova beseda. 32) Nanašajoče se na riž. 34) Znamenje. 35) Cvetlica. 36) Spodnja okončina. 37) Nanašajoče se na nagrado. 41) Naredi, da ni več razpoložljivih dobrin. 44) Pade v obliki kaplje. 45) Ptica pevka s kratkim, debelim kljunom. 46) liker iz melase. 47) Povzročja pijanost. 48) Obstajaš, se nahajaš. 49) Navada, običaj. 50) Vzhodna sveta podoba. 52) Vojaška enota. 53) Del cerkvenega leta. 54) Nadloge, potrebe. 55) Opornik, podpora. 56) Prva žena. 57) Zamrznjena padavina. 58) Razširjal. 59) Šramba za puščice. 60) Pusti vozilo za nekaj časa na za to določenem prostoru. 62) Moabitki bog. 63) Raj. 67) Medmet, ki izraža zadovoljstvo. 68) Popoln neuspeh, zadovoljstvo. 69) Pobarvana z mešanico črne in bele barve. 70) Osebn zaimek. 71) Prepeljanje. 74) Oboj, prevleka. 75) Zelo priljubljeno drevo. 76) Poznan. 77) Trušč, ropotanje. 78) Vrata. 80) Kazalni zaimek. 81) Izbočene od-

prtine v zidu. 82) „Moj Bog“ po aramejsko. 83) Skladni, ubrani glasovi. 85) Alkoholna pijača. 87) Severnoameriški izumitelj mnogih električnih aparatov. 88) Dodatno kupite. 90) Večji tokovi vode po strugah. 91) Rumeno rjava barva. 92) Predmet, naloga. 93) Plačilno sredstvo. 94) Pošten, odkrit v ravnanju. 98) Slovensko praznično pecivo. 101) Nižje razvita obarvana rastlina, ki živi zlasti v vodi. 102) Stara Ljubljana. 104) Ilovica. 105) Drobce, trska. 106) Prodajalec vode. 108) Postajajo reči. 109) Nižji hrib. 110) Ljudsko obče sodišče. 111) Nespremenjena, prav taka. 112) Drazim, spravljam v jezo. 113) Požira tekočino. 114) Čebelar podobne žuželke. 115) Dišava iz posušenega lubja. 116) Domovina Anamitov. 117) Vriskam.

NAVPIČNO: 1) Medmet hvalečnosti ali zadovoljstva. 2) Izvemši. 3) Vadi, vežbata. 4) Blag. 5) (Se—) Kaže zanj manjše. 6) Ki je enakega mnenja. 7) Prodajalca zdravil. 8) Medmet, ki izraža pritrjevanje. 9) Neprijazna, nepriljudna. 10) Zelo glasno, živahno. 11) Ki ne da rada, počasna. 12) Premikati se s korakanjem. 13) Nekdanji skandinavski morskoparji. 14) Lisa, napaka. 15) Kuverta, ovojnica. 16) Mrtvaški oder. 18) Daje tolažbo. 20) Tekmovanje v hitrosti. 26) Surova, netotesna. 27) Vname. 29) Iz več predmetov sestavljena celota. 31) Ugotavljanje ali očitjanje napak. 33) Atomi, ki so izgubili elektrone. 34) Lepa, pri-

kupna. 37) Hiter, uren. 38) Delci zdrobljene snovi. 39) Redovnice. 40) Moško ime. 41) Položaj telesa na zelo skrčeni nogah. 42) Slavi v pesmi, hvali. 43) Orač. 44) Postaja kislota. 45) Mašna posoda. 48) Slovenska reka. 49) Na široko. 51) Zidarska žlica. 53) Izgubljen bitka. 54) Veliko okroglo skladišče žita. 55) Dogovor, da zmagovalac dobi od tistega, ki je izgubil, vnaprej določeno vsoto. 57) Človek, ki trguje preko meje na črno. 58) Učenec. 61) Zrnje, iz katerega se kuha temna pijača (4. sklon). 62) Lahko motorno kolo. 63) Priprava za kajenje. 64) Pridelek, dohodek. 65) Milo, hudo. 66) Mladoporočenec. 68) Krajši čas vre. 69) Rešeto. 71) Predlog, ki izraža predhodnost, prednost. 72) Okenske navojnice. 73) Literat, ki natančno in na široko opisuje. 76) Daje skupaj. 78) Premoževje, k ga prinese nevesta v zakon. 79) Ločilo. 81) Tekstilni izdelek za pokrivanje. 84) Slovensko ime a septembra. 85) Žila dovodnica. 86) Ki nima smisla za red. 87) Strokovnjak za gospodarstvo. 89) Pripravi, očisti pot. 90) Travnika rastlina, ki se je v solati. 91) Prepojim z lojem. 93) Kocine. 95) Pesnik, ki izraža čustva. 96) Svetopisemski prerok. 97) Ne maram. 98) Alkoholna pijača. 99) Konjska hrana. 100) Beži, gre naprej. 101) Prvi človek. 103) Kos pohištva. 107) Osebn zaimek. 108) Oksidirana plast železa. 109) Kratice nekdanje sovjetske policijske organizacije.

mačo plemenitost. Vse to so bili katalizatorji, da se je ideja o sanmartinskem domu širila na slovenski begunski poljani. „Kotiček naše domovine“ je postal dejstvo in naš jubilat je bil njegov prvi predsednik. Vsa ta dejstva so zgovorna pričča, da je Marček človek, ob katerem se ustaviš z veseljem. In še nekaj. V življenju je vedno tako, da človek od dobrega človeka nekaj vzame. Prijetna kraja, ki pa oba obogati. Tudi zato raste v San Martinu „Kotiček naše domovine“.

Ob njegovi rasti mu je zvesto pomagala njegova soproga gospa Marija, odlična sopranistka. Iz muževnosti tega drevesa je poglano pet cvetov in v njegovem vrhu se bohoti upanje—njegovemu vnučki. Ti cvetovi in to upanje so mu želeli ob njegovem jubileju zdravja in zadovoljstva ter dobrega in mirnega življenja. In tem željam se iskreno pridružujemo tudi Sanmartinčani, ko si šepetemo: „Daj Bog, da bi res bilo tako“.

S. J.

